

Kernnota Ruimte Provincie Oost-Vlaanderen

centrale commissie

09-06-2016

ATELIER
ROMAIN

Structuur

uitdagingen

waarden / ambities

principes & ruimtelijke strategieën

concrete oplossingen
(samenhang van de 6 thema's)

toetsingskaders

aanpak: wat nu?

work in progress 9 juni 2016

work in progress 9 juni 2016

Uitdagingen

Overstromingen in
woongebieden

Work in progress 9 juni 2016

Waterbuffergebied
Bergenmeersen wordt
een aantrekkelijk
landschappelijk park

work in progress 9 juni 2016

De lange files zorgen
voor economische
inefficiëntie

work in progress @ Juni 2016

Elektrische fietsen
laten toe om grotere
afstanden af te leggen

work in progress 9 juni 2016

Toename van bevolking,
vergrijzing en sociale
segregatie

cohousing en
nieuwe vormen van
samenwonen

om de afhankelijkheid van anderen voor fossiele brandstoffen (kolen, olie, gas) te verminderen moeten we op zoek gaan naar nieuwe energiebronnen

hernieuwbare energie
stimuleren

work in progress 9 juni 2016

work in progress 9 juni 2016

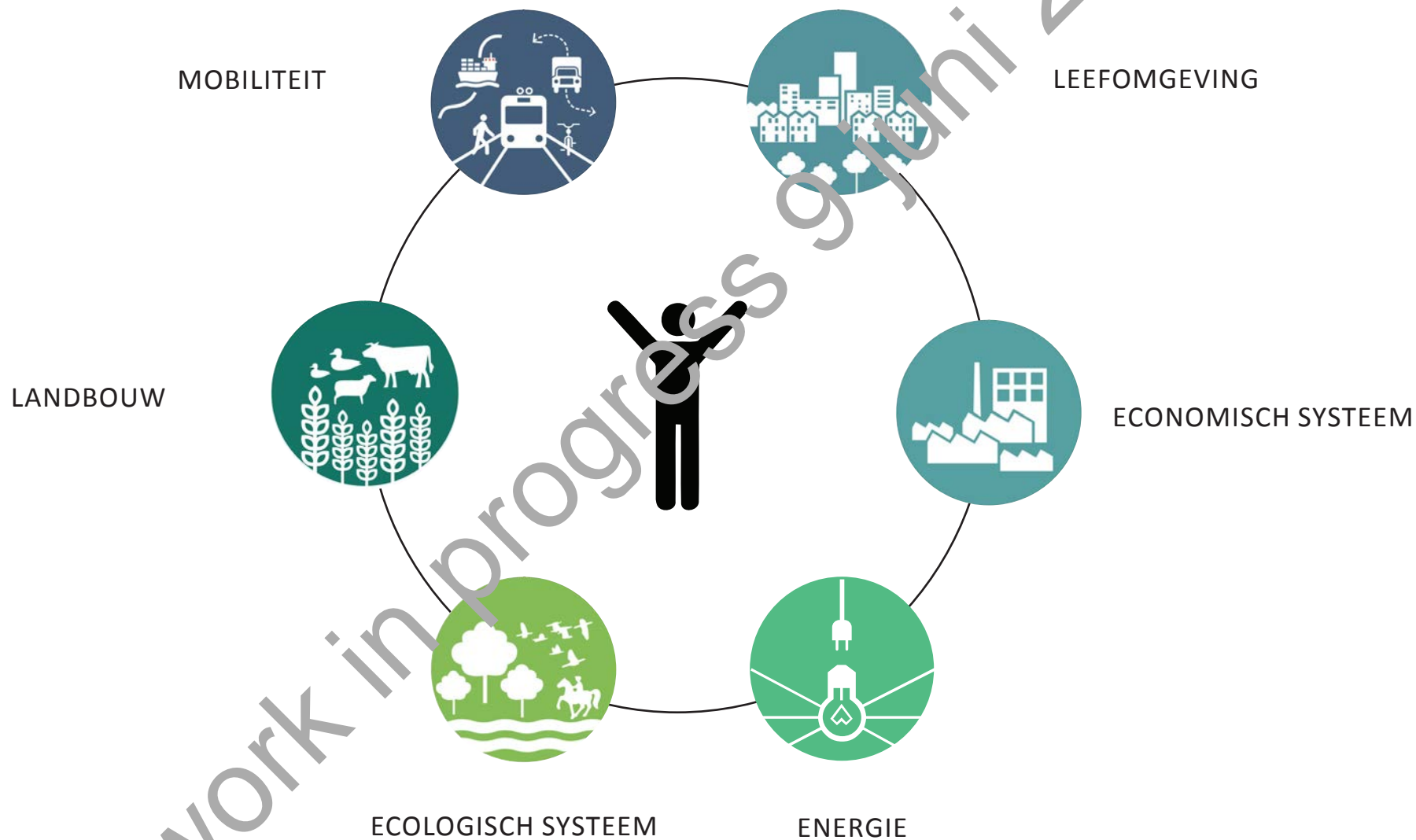
Waarden / ambitions

Waarden / ambities

1. Klimaatgezond
2. Sociaal inclusief - sociale cohesie
3. Identiteit - authenticiteit
4. Autonomie - robuustheid
5. Kwaliteit en comfort
6. Welvaart
7. Rechtvaardigheid
8. Gezondheid en veiligheid

Verwezenlijking via zes ruimtelijke thema's in een participatief traject

Thema's & Waarden

1. Klimaatgezond
2. Sociaal inclusief - sociale cohesie
3. Identiteit - authenticiteit
4. Autonomie - robuustheid
5. Kwaliteit en comfort
6. Welvaart
7. Rechtvaardigheid
8. Gezondheid en veiligheid

Work in progress 9 juni 2016

Work in progress 9 juni 2016

***Principes
&
Ruimtelijke strategieën***

Per thema

WAAROM ?

Waarom is het belangrijk dit thema aan te pakken om de vooropgestelde ambities en waarden te realiseren?

HOE ?

Principes

Welke globale principes/visie stellen we voorop?

Strategieën

Voorstel van strategieën op ruimtelijk niveau om de ambities/waarden te kunnen realiseren

Work in progress 9 juni 2016

Leefomgeving

work in progress 9 juni 2016

Leefomgeving

1. Klimaatgezond
2. **Sociaal inclusief - sociale cohesie**
3. Identiteit - authenticiteit
- 4.
5. **Kwaliteit en comfort**
- 6.
7. Rechtvaardigheid
8. Gezondheid en veiligheid

work in progress 9 juni 2016

Principes - leefomgeving

- **Directe toegang tot dagelijkse voorzieningen**
- **Multifunctionele leefomgeving (verweven ipv zoneren/scheiden)**
- Veilige en gezonde leefomgeving
- Kwaliteitsvolle publieke ruimte
- Aangepast woningaanbod (demografisch > inclusief)
- Maatschappelijk betaalbaar wonen
- Gedeelde ruimte

Strategieën - leefomgeving

- **Locatie beleid**
 - **Clustering van voorzieningen in plaatsen met hoge knooppuntwaarden**
 - **Bevolkingsgroei voornamelijk opvangen in plaatsen met hoge knooppuntwaarden**
- Kernversterking: goed uitgeruste kernen
- Perifere woonomgevingen niet meer verder laten groeien
- Ondersteunen inclusieve strategieën stad en wijkvernieuwing

Mobiliteit

work in progress juni 2016

Waarden / ambities

1. Klimaatgezond
2. **Sociaal inclusief - sociale cohesie**
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
7. Rechtvaardigheid
8. Gezondheid en veiligheid

work in progress 9 juni 2016

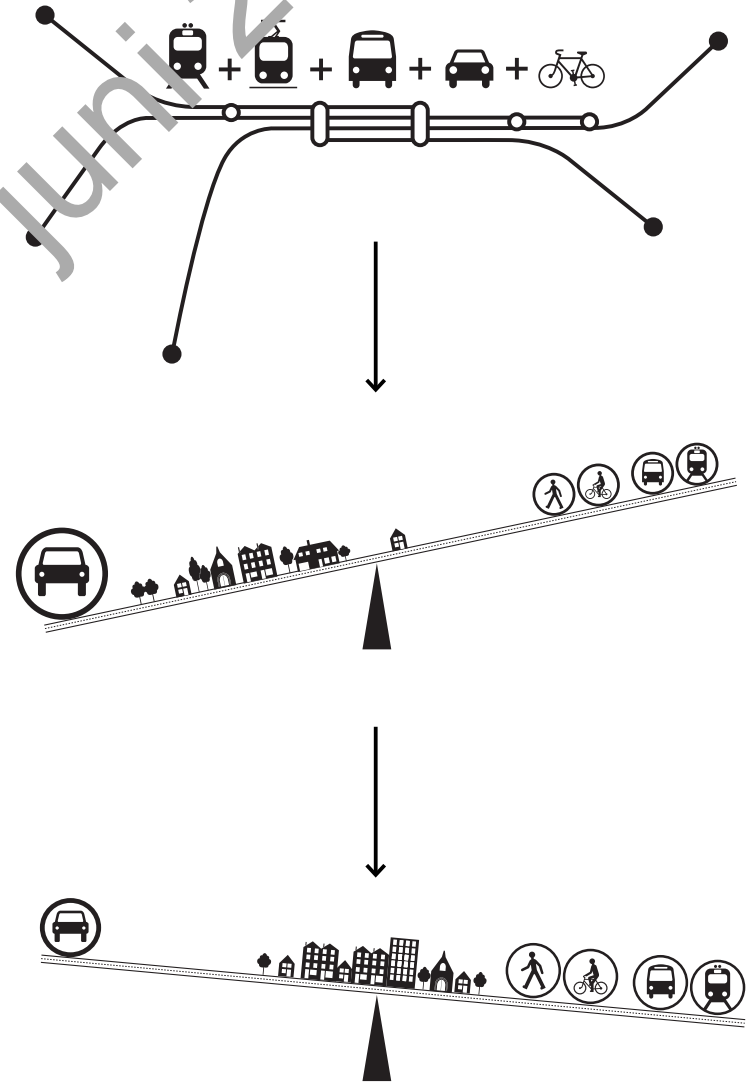
Principes - mobiliteit

- **Nabijheid > verplaatsingsbehoefte reduceren**
- Multimodale bereikbaarheid > verplaatsingen verduurzamen

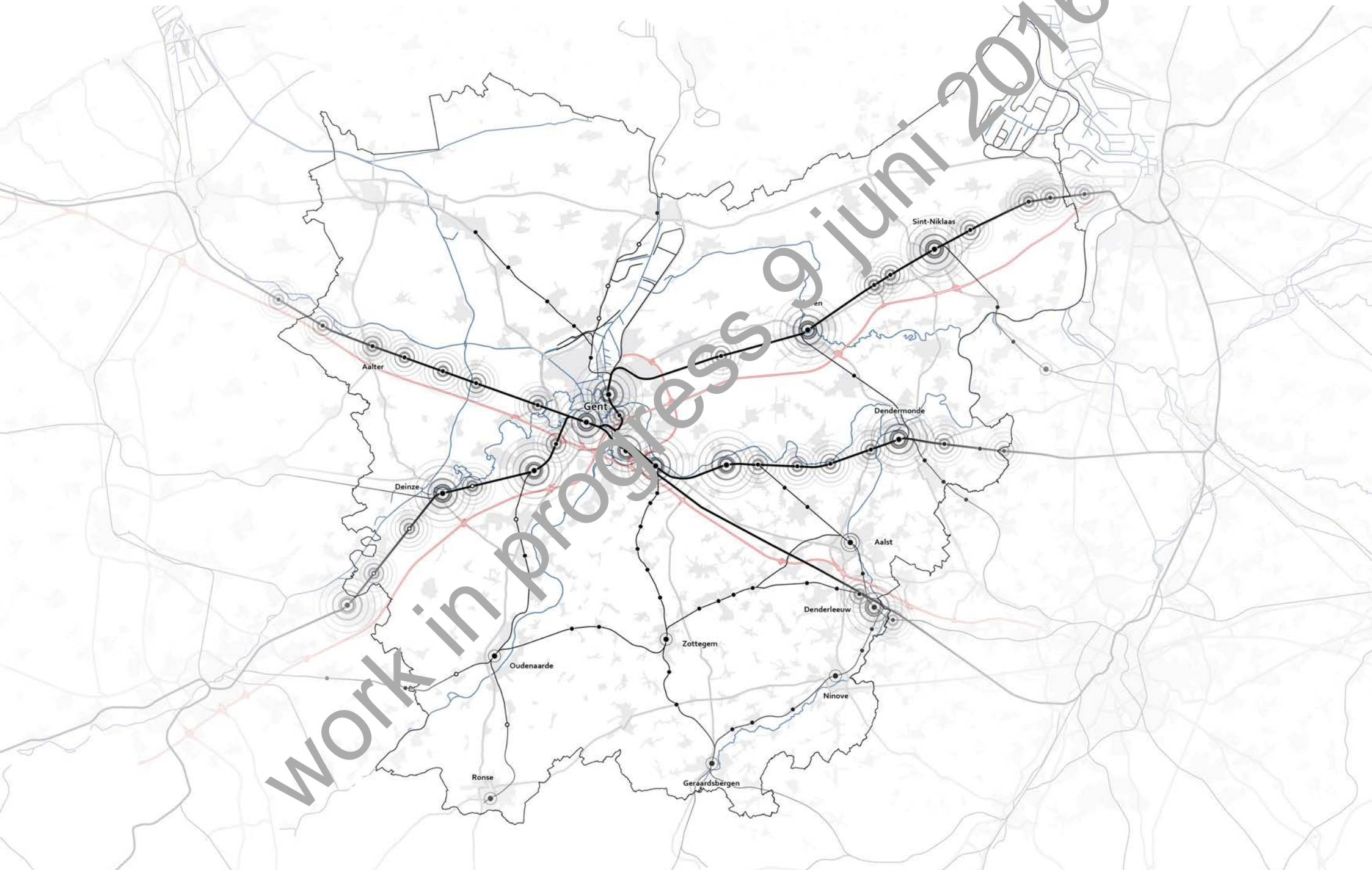
work in progress 9 juni 2016

Strategieën - mobiliteit

- Uitbouw netwerk hoogwaardig collectief vervoer
 - Gegarandeerde doorstroming
 - Verknoping
 - Frequentie en snelheid
 - Betaalbaar
- **Groei concentreren op multimodaal goed bereikbare locaties**
- **Clustering van activiteiten**
- Periferisering terugdringen
- Verkeersluwe inrichting van leefomgeving
- Efficiënte en veilige weg-infrastructuur
 - Verbindingswegen > niet voor erf-ontsluitingen
- Comfortabele en veilige fietsinfrastructuur
- Vraagafhankelijk collectief vervoer bij geringe vervoervraag
- Efficiënte logistieke stromen: cf economie

Strategieën - mobiliteit

Work in progress 9 juni 2016

Economisch systeem

work in progress 9 juni 2016

Waarden / ambities

1. Klimaatgezond
2. Sociaal inclusief - sociale cohesie
6. **Welvaart**
8. Gezondheid en veiligheid

Work in progress 9 juni 2016

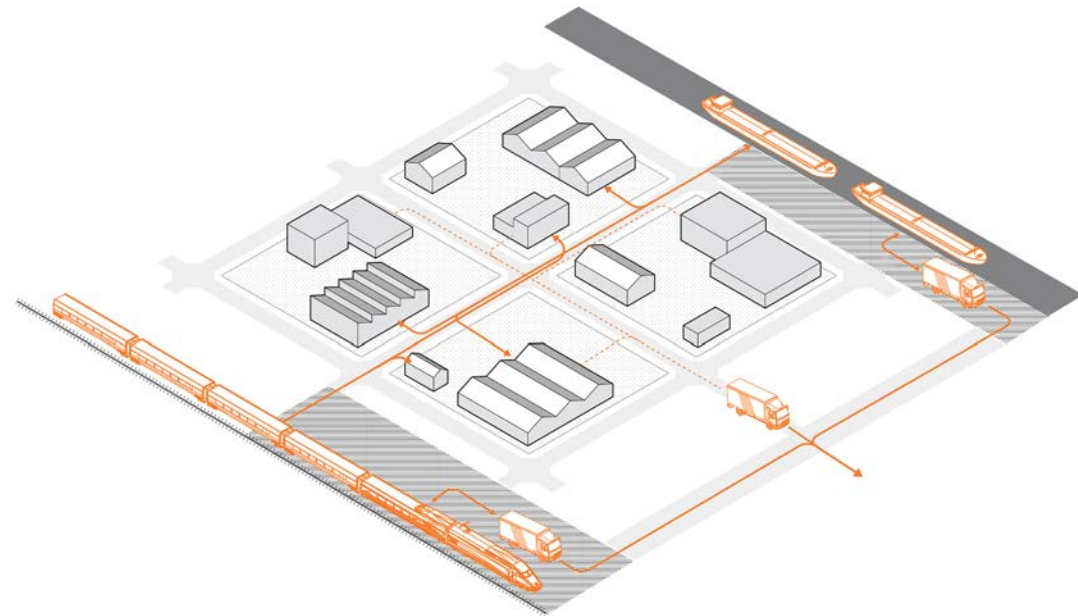
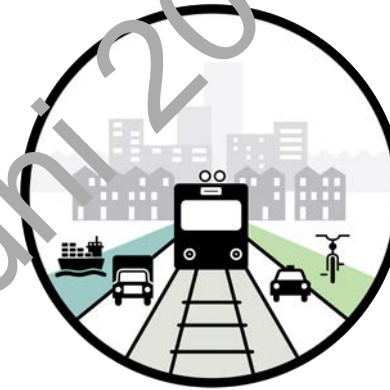
Principes - economisch systeem

- Internationale economische polen versterken: Gent en Havens (speerpunten)
- Locatiebeleid: het juiste bedrijf op de juiste plaats
- **Multimodale logistiek faciliteren**
- Verweven ifv inpasbaarheid/hinder
- Verweefbare economie enten op knooppunten
- Omslag naar circulaire economie faciliteren
- Ruimtebeslag van economische activiteiten optimaliseren

Strategieën - economisch systeem

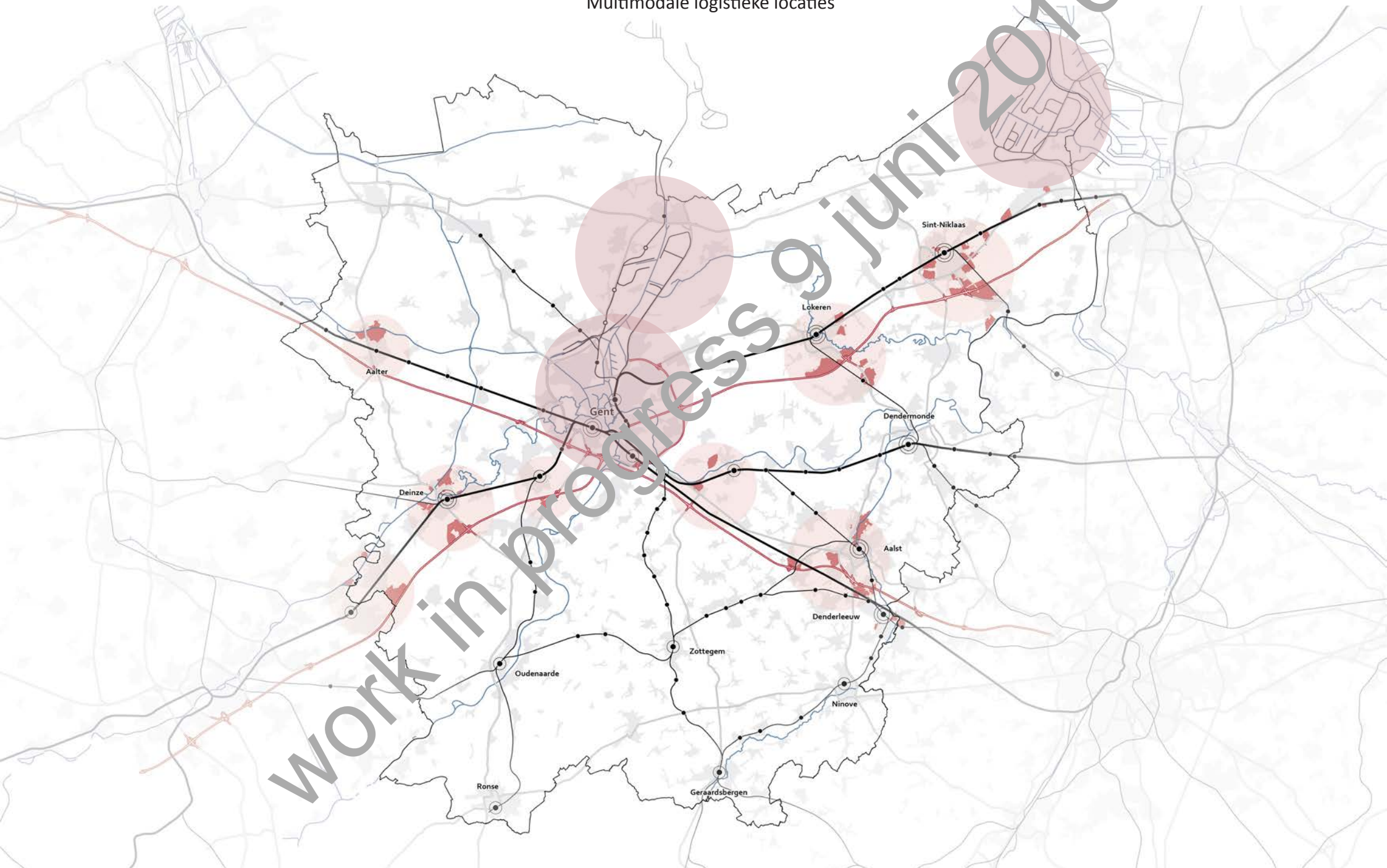
- Speerpunten versterken
- Economische ontwikkeling koppelen aan multimodale verknoping (vervoer, werken,..)
- **Multimodaal logistiek netwerk versterken (overslagpunten, ...)**
- Ifv schaal maximale ruimtelijke integratie
- Clustering in functie van waardeketens, bedrijfsprocessen, grondstoffen, energie, ...

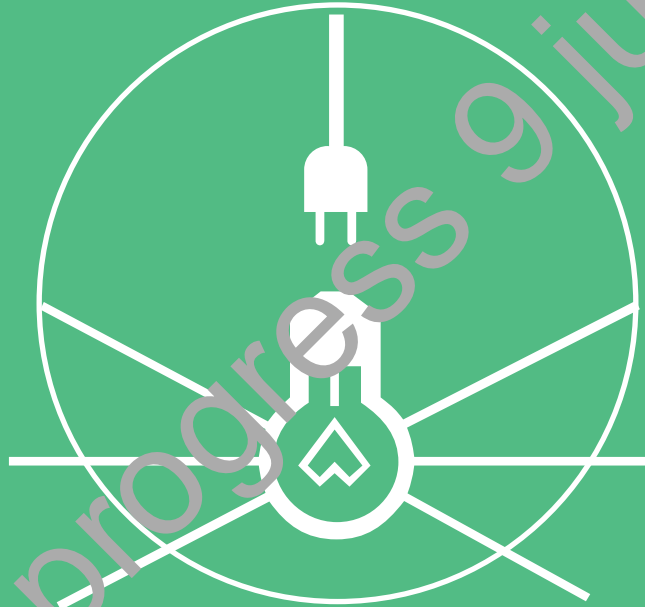
Work in progress 9 juni 2016

Strategieën - economisch systeem

Multimodale logistieke locaties

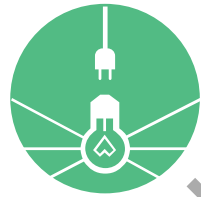

Energie

work in progress 9 juni 2016

Waarden / ambities

1. Klimaatgezond

4. **Autonomie - robuustheid**

work in progress 9 juni 2016

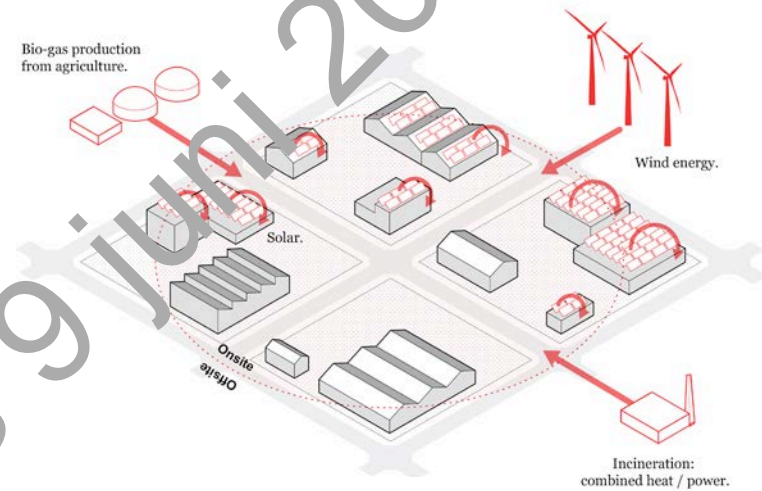
Principes - energie

- Energiebehoefte reduceren
- **Hernieuwbare energie produceren**
- Reststromen benutten (synergieën)

work in progress 9 juni 2016

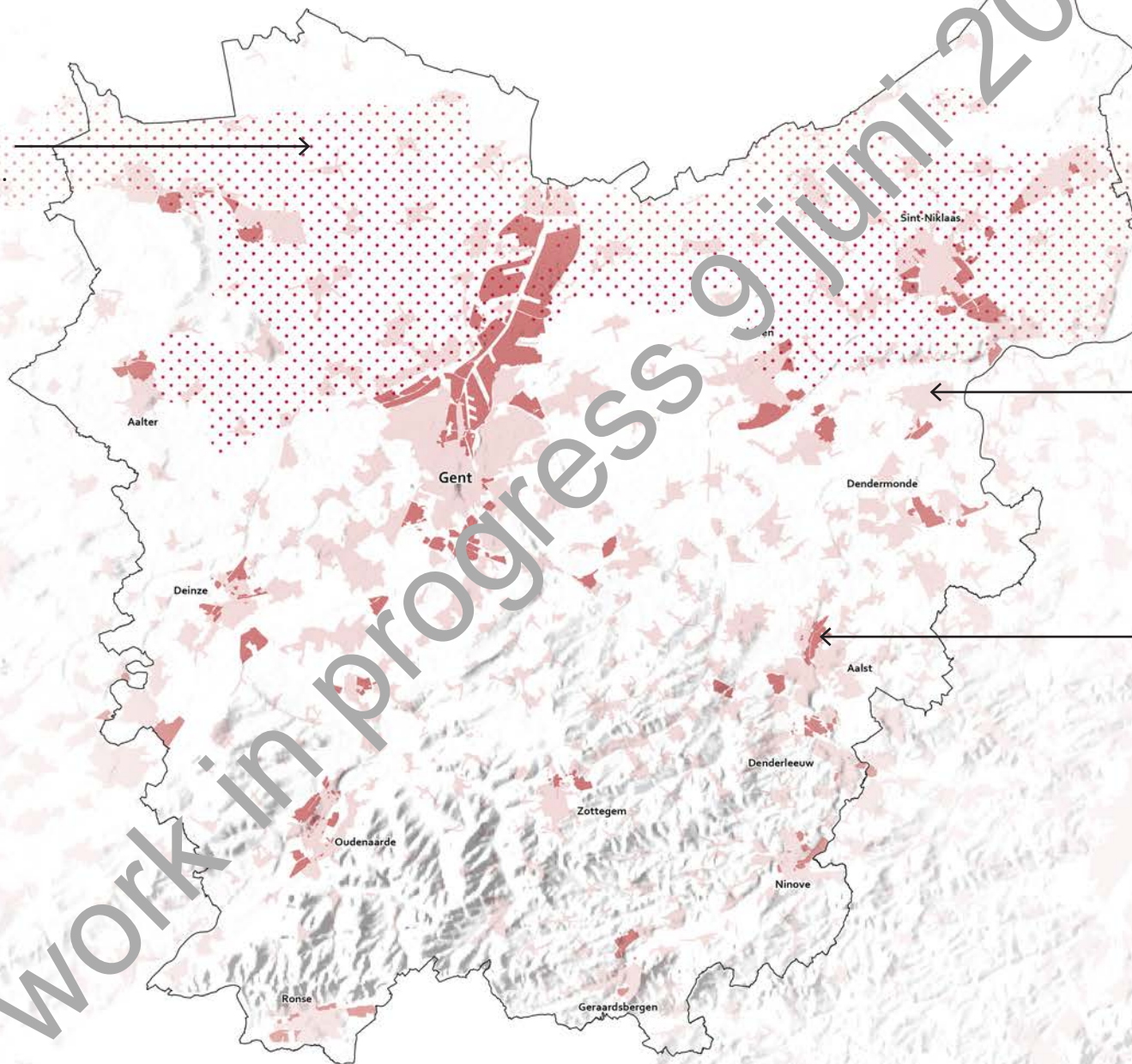
Strategieën - energie

- Energiebehoefte gebouwen verminderen op een sociaal inclusieve manier
- **Lokale energieproductie maximaal benutten (wind, zonne-energie, geothermie, biomassa) > energielandschap**
- Energiebehoefte mobiliteitssysteem vergroenen
- Clustering op strategische locaties ifv warmtenetten
- Ruimte benutten / beschikbaar maken voor windturbines

Strategieën - energie

Open ruimte
wind, zon, biomassa,...

Work in progress 9 juni 2016

Ecologisch systeem

work in progress 9 juni 2016

Waarden / ambities

- 1. **Klimaatgezond**
- 3. Identiteit - authenticiteit
- 4. Autonomie - robuustheid
- 7. Rechtvaardigheid
- 8. Gezondheid en veiligheid

work in progress 9 juni 2016

Principes - ecologisch systeem

- **Ecosysteemdiensten veiligstellen / optimaal benutten**
 - **producerende rol**
 - **regulerende rol**
 - **ondersteunende rol**
 - **culturele rol**
- Groen tbv gezonde leefomgeving
- Karakteristieken van het landschap bepalen mee de ruimtelijke ontwikkeling
- Medegebruik binnen het ecosysteem centraal plaatsen

structuurbenadering

ecosysteemdienstenbenadering

Strategieën - ecologisch systeem

- **Robuste groenblauw netwerk versterken**
- **Fijnmazig groenblauw netwerk ontwikkelen, zowel in open ruimte als door stedelijke gebieden (stepstones, parken, tuinen,...)**
- Actoren onderling versterken in het medegebruik
- Ruimte voor water

Strategieën – ecologisch systeem

stepstones, KLE's, tuinen, parken,...

Work in progress, 9 Juni 2016

Landbouw

work in progress 9 juni 2016

Waarden / ambities

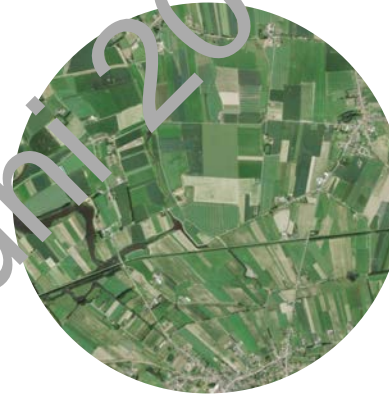
1. Klimaatgezond
2. **Sociaal inclusief - sociale cohesie**
3. Identiteit - authenticiteit
4. Autonomie - robuustheid
5. Kwaliteit en comfort
6. Welvaart
8. Gezondheid en veiligheid

Work in progress 9 juni 2016

Principes - landbouw

- Landbouwer als beheerder van het landschap (garantie voor open ruimte, ecologisch medebeheer)
- Kwalitatief intensiveren
- **Multifunctionele landbouw (natuur, recreatie,...)**
- Verbinding/relatie tussen consument en producent herstellen

Work in progress 9 juni 2016

Strategieën - landbouw

- Grote gehelen vrijwaren (strategie rond vertuining, verpaarding, geïsoleerde woningen,...)
- **Samenwerkingen opzoeken met nabijgelegen functies (natuurbeheer, zachte recreatie, socio-educatieve rol,...)**
- Actief ruimte vrijmaken voor voedselproductie (restruimte benutten, publieke ruimte inschakelen,...)
- Voedselproductie enten op de lokale afzetmarkt (lokaal distributie systeem uitbouwen, diversiteit aan landbouwtypologieën,...)

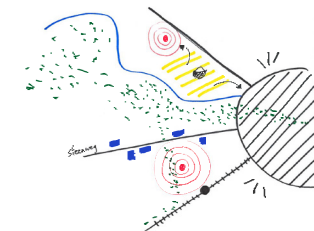
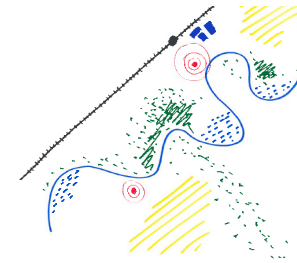
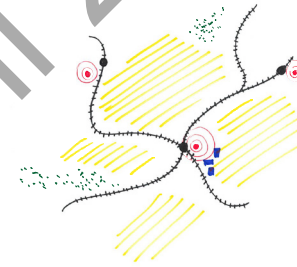
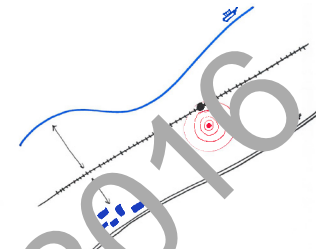
work in progress 9 juni 2016

work in progress 9 juni 2016

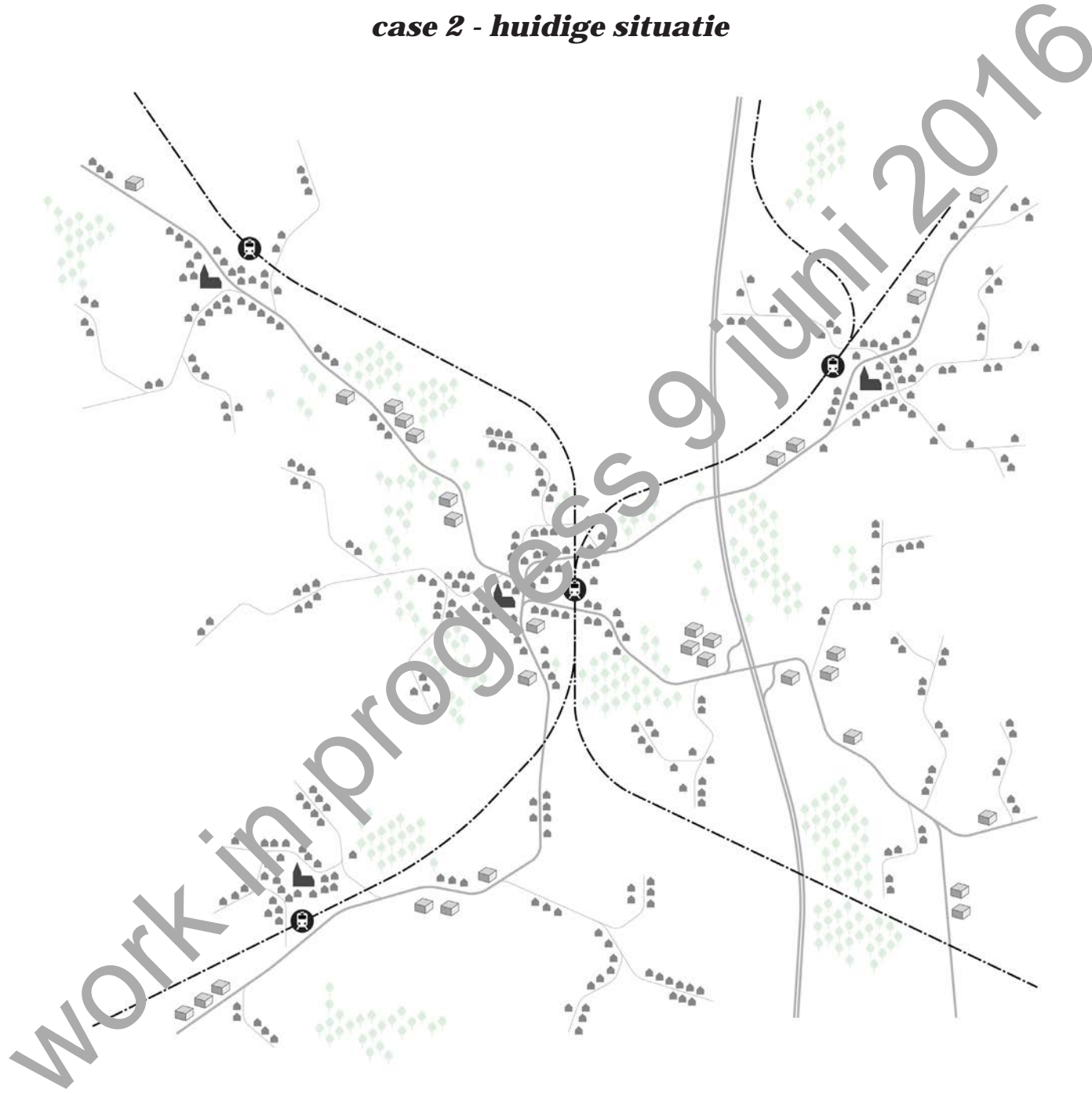
***concrete toepassingen
samenhang van de 6 thema's***

5 cases

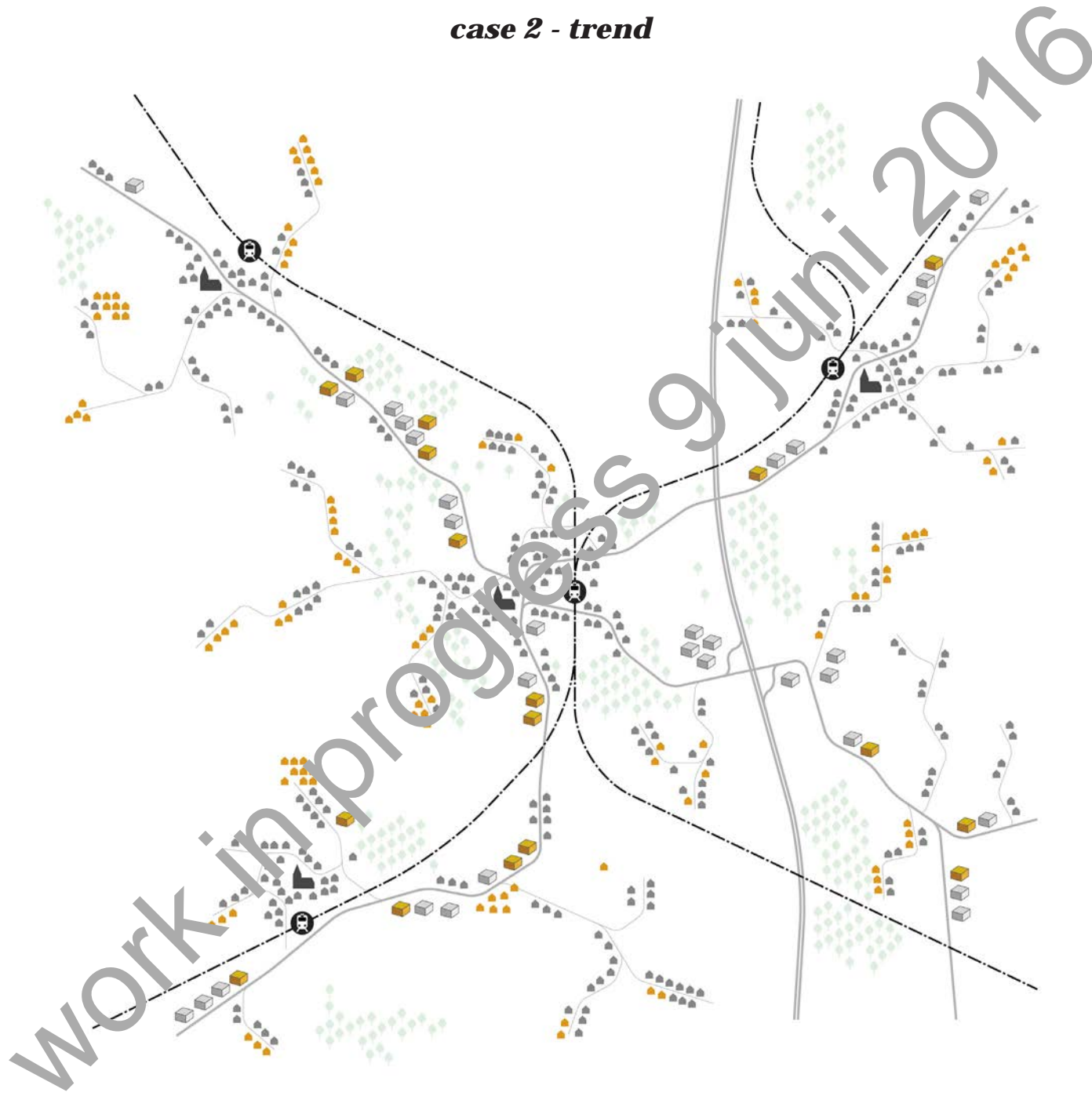
1. Corridor (kanaal, snelweg, spoor, kleine stad)
vb: Zulte - Deinze, Lokeren - St-Niklaas
2. Dens netwerk van spoorwegen op lokaal niveau
vb: Herzele, Dorent, Bambrugge
3. Water als ecologisch systeem
vb: Denderleeuw - Ninove, Dendermonde - Witteren
4. Open ruimte in het noordelijk deel van de provincie
vb: Moerbeke, Wachtbeke, Doorsele
5. In de periferie van een grootstad
vb: Lochristi, Oostakker

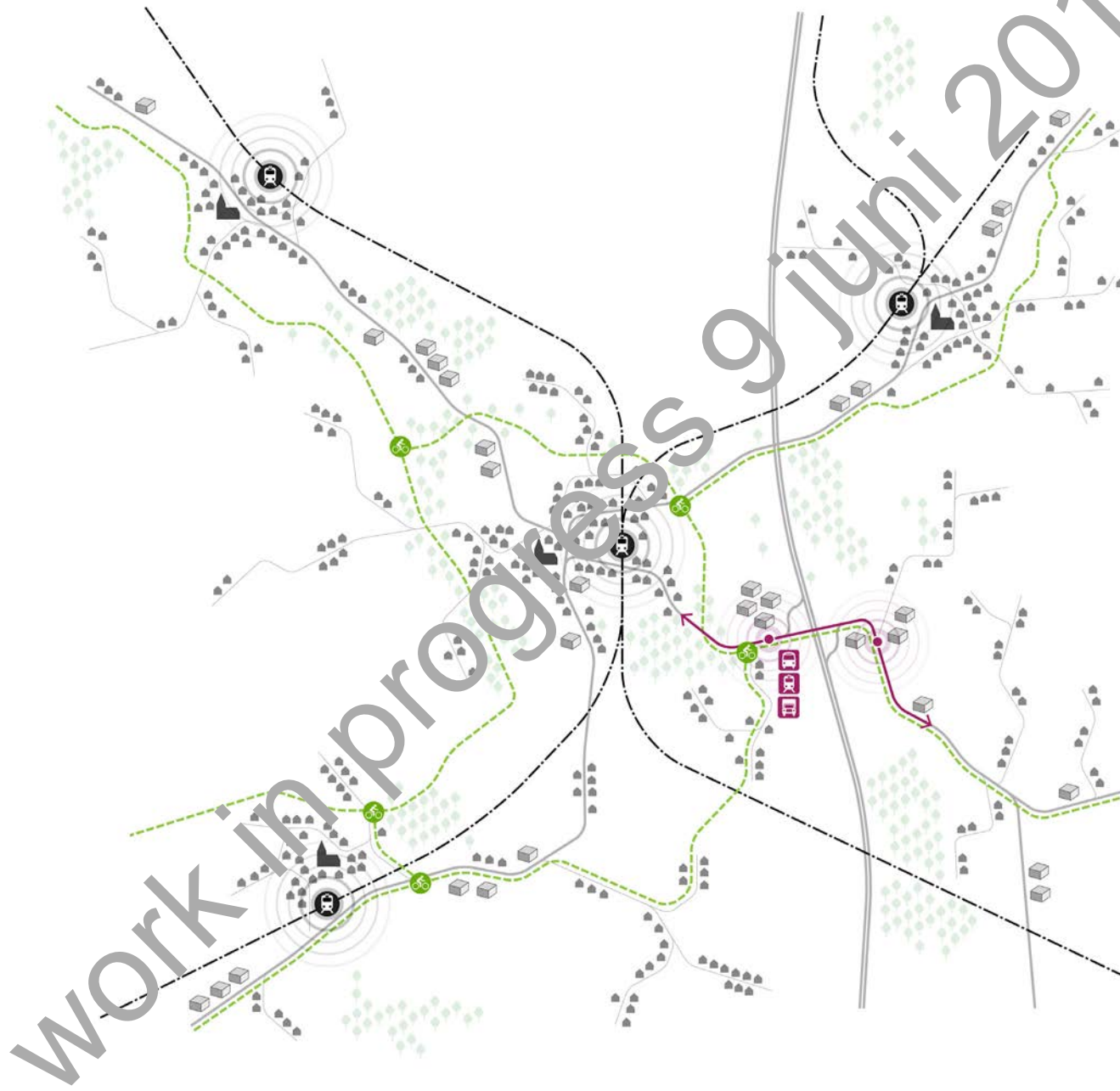
case 2 - huidige situatie

case 2 - trend

case 2 - visie mobiliteit

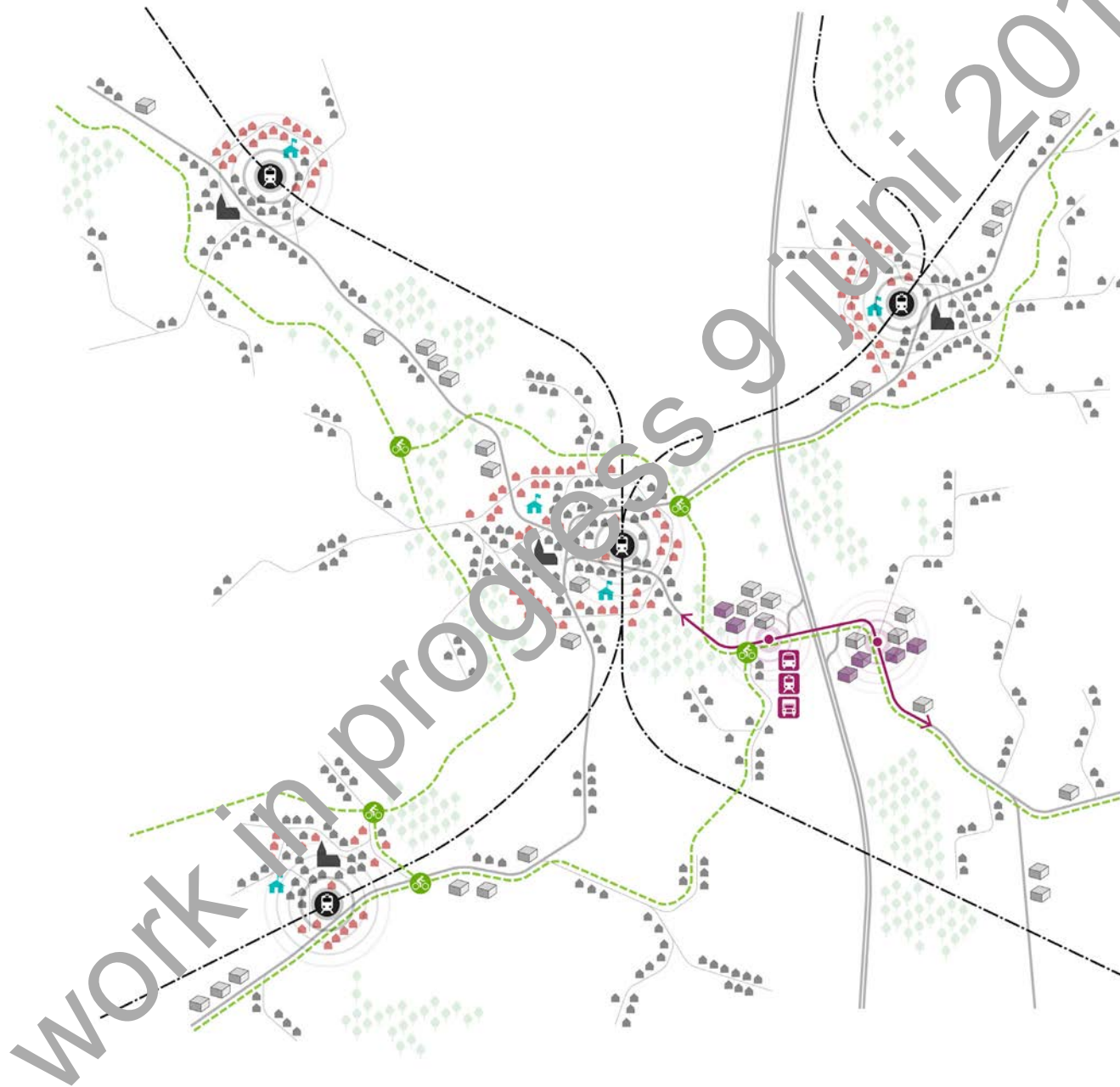

clustering van activiteiten

periferisering terugdringen

comfortable en veilige
fietsinfrastructuur

case 2 - visie leefomgeving

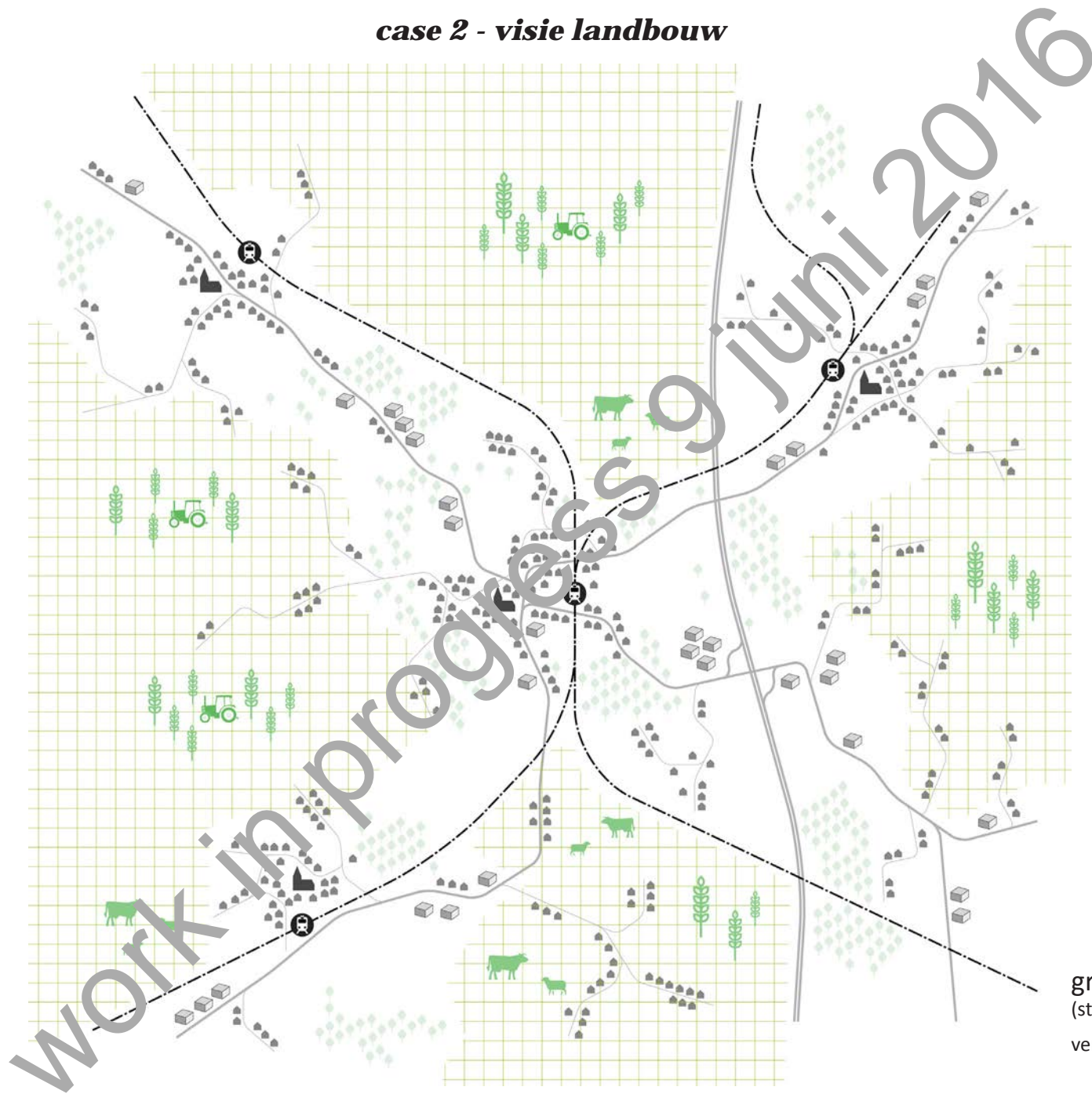

locatiebeleid
(bevolkingsgroei voornamelijk
opvangen in plaatsen met hoge
knooppuntwaarden)

kernversterking

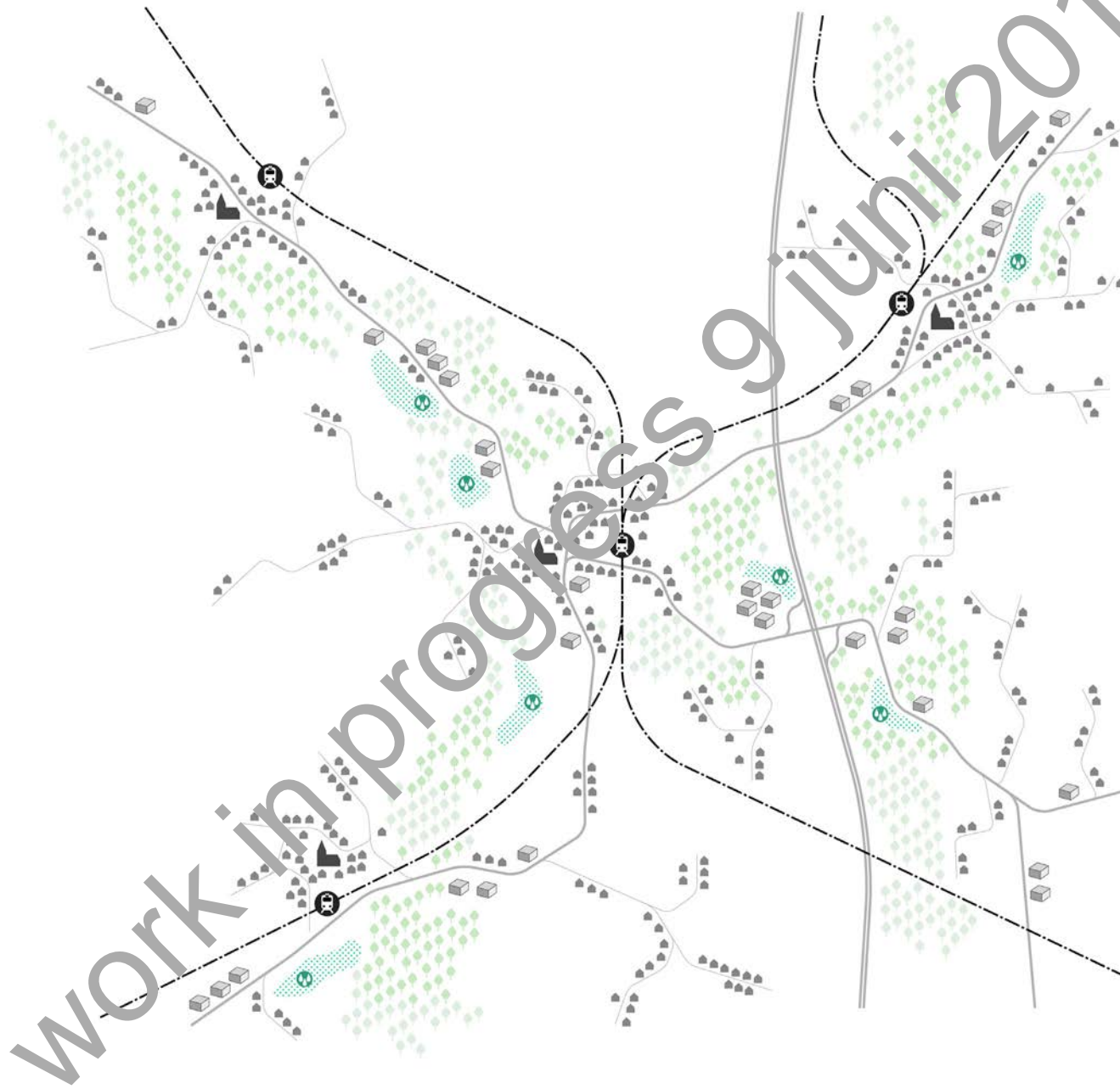
perifere woonomgevingen
niet meer verder laten
groeien

case 2 - visie landbouw

grote gehelen vrijwaren
(strategie rond vertuining,
verpaarding, geïsoleerde woningen,...)

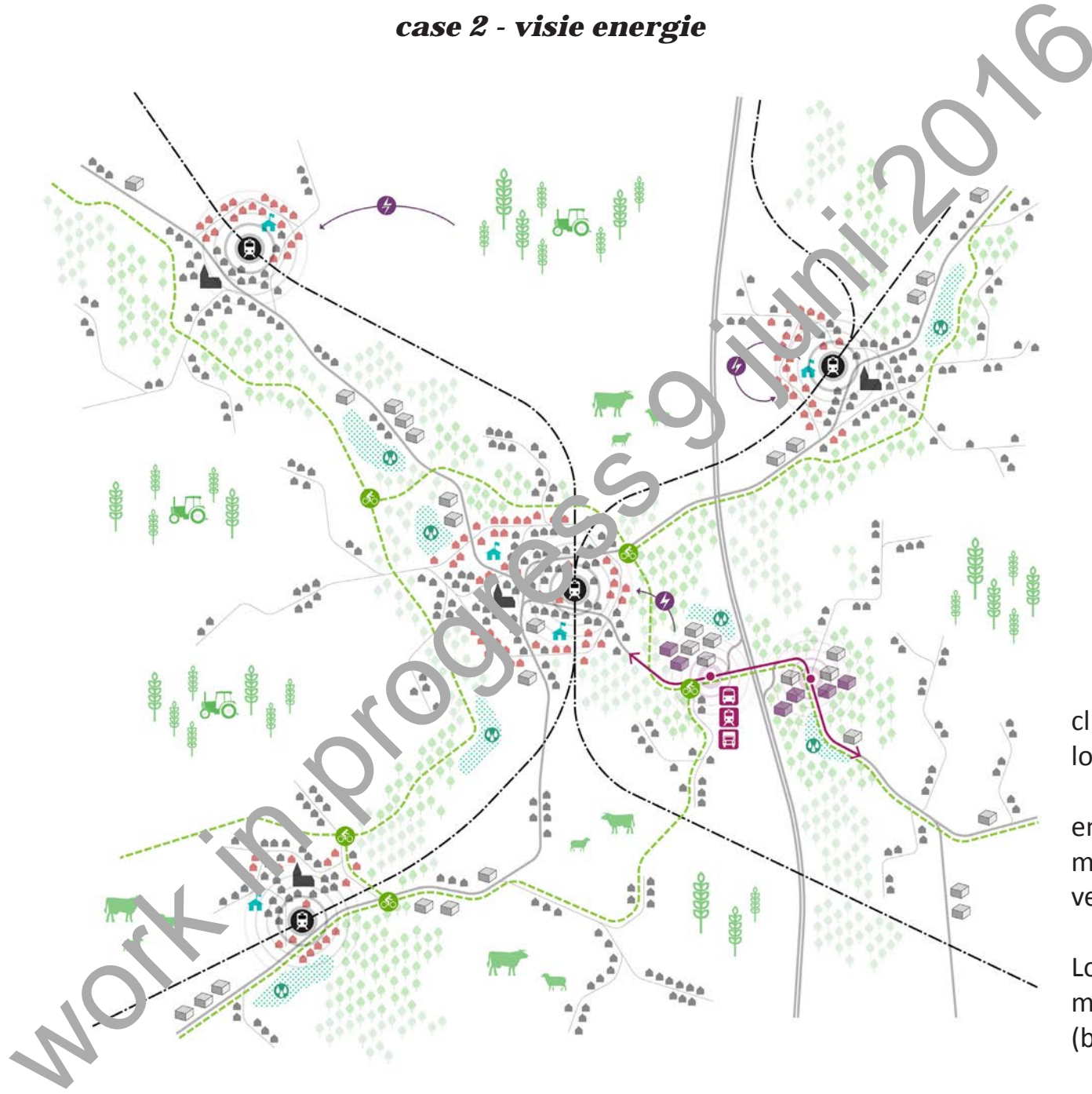
case 2 - visie ecologisch systeem

fijnmazig groen-blauw
netwerk ontwikkelen,
zowel in open ruimte als
door stedelijke gebieden

(stepstones, parken, tuinen,...)

case 2 - visie energie

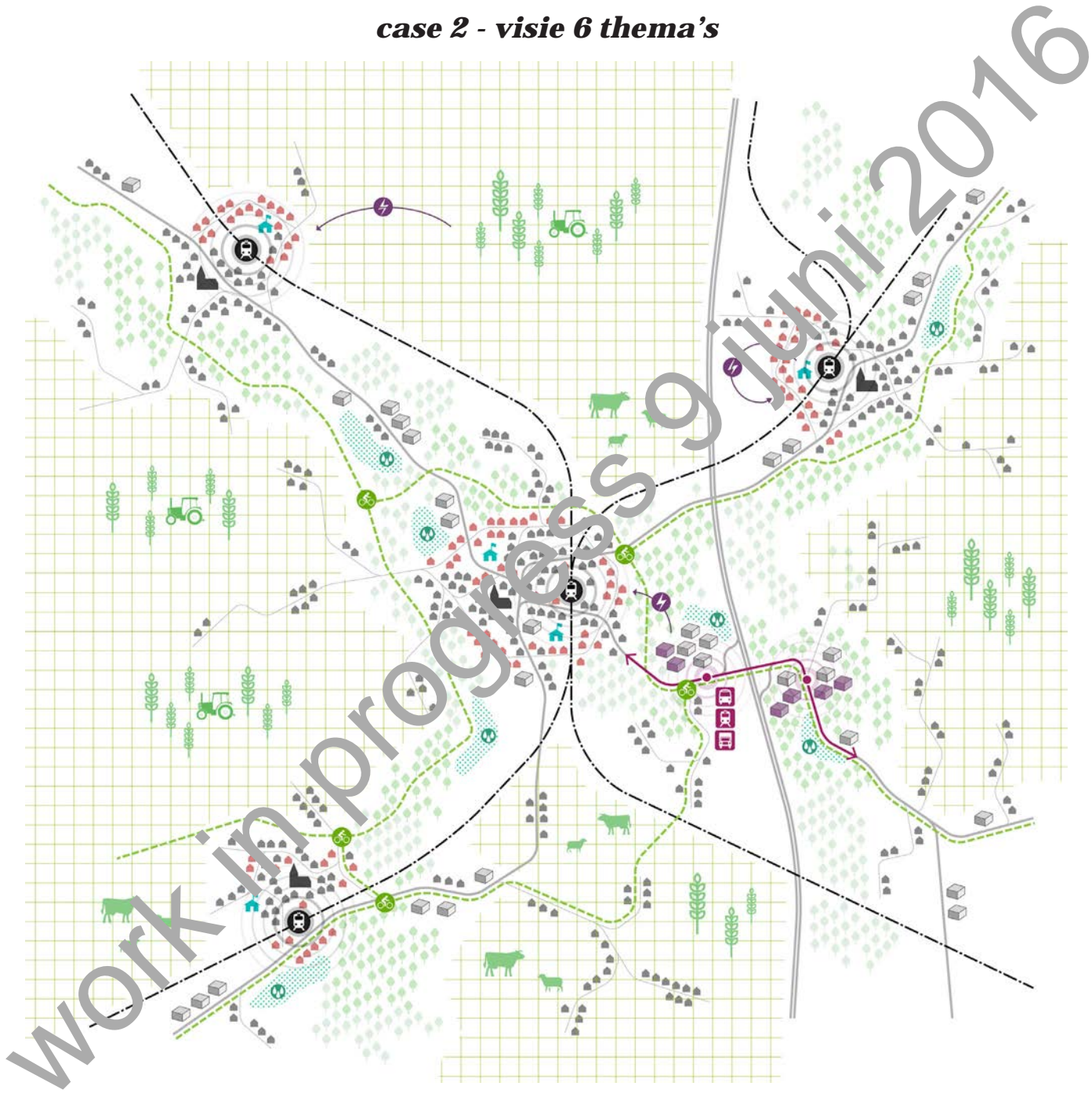

clustering op strategische locaties ifv warmtenetten

energiebehoefte
mobiliteitssysteem
vergroenen

Lokale energieproductie
maximaal benutten
(biomassa, zon,..)

case 2 - visie 6 thema's

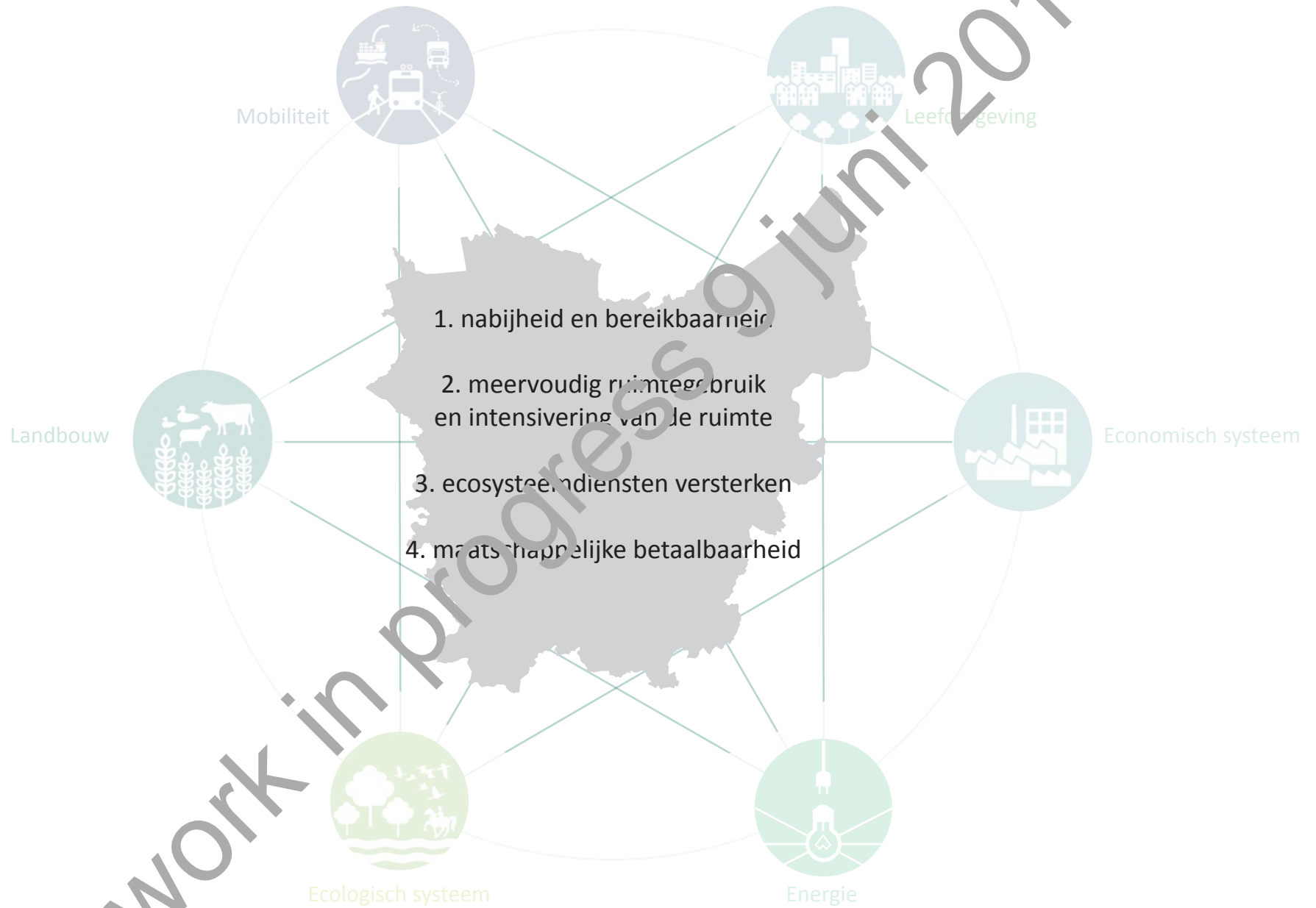
work in progress 9 juni 2016

toetsingskaders

algemene principes

vier toetsingskaders

1. nabijheid en bereikbaarheid

multimodaliteit ifv duurzaamheid

locaties met hoge knooppunt waarde

groei koppelen aan knooppunten

clustering van activiteiten en wonen

nabijheid van de dagelijkse functies

bereikbaarheid van de locaties

work in progress 9 juni 2016

2. meervoudig ruimtegebruik en intensivering van de ruimte

Verweving van functies

gedeelde ruimte

multifunctioneel gebruik

ruimtelijk rendement verhogen

flexibiliteit naar tijdelijkheid en hergebruik

kwalitatief intensiveren -> open ruimte vrijwaren

work in progress 9 juni 2016

3. ecosysteemdiensten versterken

duurzaamheid

ecologische diensten leveren grote meerwaarde aan lage kostprijs

offensieve logica (vs defensief)

preventieve aanpak biedt (economische) meerwaarde op lang termijn
(in overstromingen)

niet enkel een open ruimte verhaal

work in progress 9 juni 2016

4. maatschappelijke betaalbaarheid

maximaal internaliseren van kosten (in zandleg en onderhoud)

kwaliteit in ruimte en beleving in balans met lange termijn haalbaarheid

verdeling van de baten en lasten

inclusief ruimtegebruik

work in progress 9 juni 2016

work in progress 9 juni 2016

**aanpak
wat nu?**

1. Nood aan een nieuwe governance rond ruimte

- Gezamenlijk aanpakken van bovenlokale uitdagingen (verschillende niveaus, actoren en sectoren)
- Naar een nieuwe rol voor de provincie: als coach, regisseur en facilitator.
- Tegelijk nood aan een duidelijk kader waarin spelregels worden bepaald.
- Start bij een breed participatief traject:
 - Kernnota
 - beleidskaders
 - ... tot 2050
- Collectiviteit van het proces, alsook van de ruimtelijke waarden in een 'publiek debat'
- Dialoog met bevolking, maar keuzes durven maken
- Samenwerking met private sector (ontwikkelaars, financiers)

Work in progress 9 juni 2016

2. sensibilisatie / educatie naar transitie management

- De gezamenlijke toekomst vraagt een gezamenlijk traject
- Ruimtelijke doelstelling breed laten dragen: socio-culturele transformatie
- Samenwerkingsmodellen inbedden
- Naar meervoudig ruimte gebruik en multifunctionaliteit (delen ipv scheiden)
- katalysator van een nieuw mindset - duiden van de 'sense of urgency'.
- Langetermijnwerking
- Fungere als kennisplatform
 - het verzamelen en het ter beschikking stellen van gegevens
 - monitoren van gebiedsspecifieke gegevens
 - best practices
- Intern: als organisatie politiek en ambtelijk consequent

3. Sterkere gebiedsgerichte benadering

- Sterke regionale visie uitwerken - Coördinatie regionale aanpak
- beleid op maat
- Samenwerken met naburige regio's
- Écht strategisch werken
- integratie grote strategische projecten van andere beleidsniveaus:
sigmaplan | uitbouw waaslandhaven | ROM Haven van Gent |
Scheldeland ...
- Op zoek gaan naar 'families van opgaven' en oplossingen op maat.
 - Gedeelde belangen
 - win-win situaties

work in progress 9 juni 2016

4. instrumenten/hefbomen

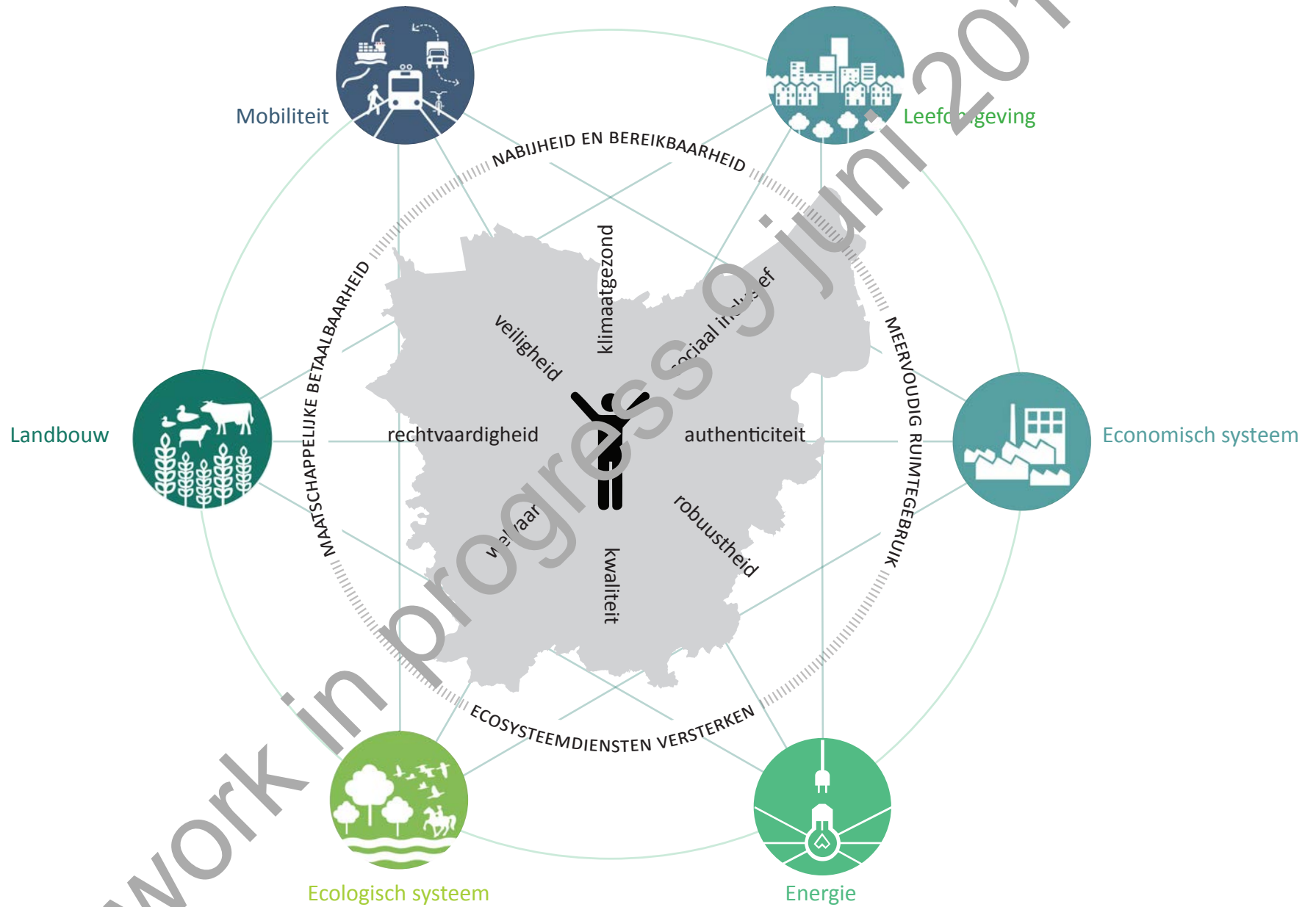
- Verhandelbare ontwikkelingsrechten : overaanbod ongeschikte bouwlocaties wegwerken
- flexibiliteit vs rechtzekerheid ?
- Vereveningstools: maximaal internaliseren van financiële, economische, ecologische en sociale kosten en baten
- Vereveningstools: financiële lasten/lusten van een bestemming wegwerken
- gebruiker betaalt!

work in progress 9 juni 2016

5. realisatie gericht

- Selectie van speerpunten: Provincie als stimulator
- identificeren van hefboomfuncties/projecten
- Quick wins: - aantal elementen liggen voor het grijpen (bewijs uzelf als sector RO)
- Ruimte voor experiment
 - De kracht van spontane ontwikkeling
 - Ruimte naast of tussen regelgeving

work in progress 9 juni 2016

ATELIER
ROMAIN

Atelier Romain cvba
Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent
T +32 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be

BUUR - bureau voor urbanisme cvba
Sluisstraat 79/03.02 3000 Leuven
Korenmarkt 14A 9000 Gent
T +32 16 89 85 50
info@buur.be
www.buur.be

WORK IN progress 9 juni 2016